

ZÁSObNÍKY NA ZNÁMKY

Zásobníky na známky v zásadě nebyly (a nejsou), jak už vyplývá z jejich názvu, určeny k definitivnímu uložení známek. Mají sloužit k uchování nových přírůstků do doby, než je zařadíme do alb naší sbírky, dále pro přebyteky, studijní materiál atd. Tento fakt ale nic nemění na skutečnosti, že většina sběratelů má své sbírky uloženy právě v zásobnicích. Nemusí na tom být nic špatného, naopak (viz zmíněnou historii s nalepováním svěřích známek do alb). Přesto je však třeba mít na paměti několik zásad, podle nichž je třeba při ukládání známek v zásobnicích postupovat.

Zásobníky jsou vlastně silné kartonové listy různých formátů (nejčastěji A4 a A5), které mají po obou stranách papírové, umafánové či jiné fóliové pásy, za které známky zasunujeme. Počet pásek, jejich šířka i rozteč může být různá (u formátu A4 je průměrně 7 - 10 páseků). Tyto listy jsou svázané (např. po 8, 12 či 16 listech) do různé silných zásobníků a mezi ně bývá vložen slabý papír, který brání tomu, aby se známky na protilehlých stranách přímo dotýkaly, zachycovaly se za zoubky apod. Obvyklá bývá různě kvalitní pevná vazba (levnější zásobníky se při pravidelném používání záhy doslova rozpádají), méně častá je kroužková mechanika.

Bílé listy zásobníků obvykle nezpůsobují problémy, černé listy některých zásobníků však mají někdy sklon (zvláště v kombinaci s vyšší teplotou, vlhkostí či tlakem listů na známky) špinit zadní strany známek.

Horší problémy může přinést prohnutí listů, které je u většiny starších zásobníků běžné a bývá způsobeno

nedostatečnou odolností použitých kartonů proti vysychání, vlhkostním a klimatickým výkyvům, ale také nevhodným uložením zásobníků (např. "naležato", či dokonce "našikmo"). Na jedné straně se totiž páska silně napne a zvláště při dlouhodobějším uložení se může její okraj doslova vytláčit do obrazu známky. Na druhé straně uvolněná páska zase známky v zásobníku dostatečně nedrží, takže mají tendenci se v řádku různě posouvat či dokonce vypadávat, což sebou přináší riziko poškození či ztráty.

Samostatnou kapitolou je materiál, ze kterého jsou pásy zhotoveny. Z některých se totiž uvolňují nevhodné chemické látky, které mohou reagovat s barvou některých známek či razítek. Známky přitom bývají za pásy zasunuty jen částečně a páska pak "vyrobí" na známce pruh v barevně odlišném odstínu. Riziko se opět zvětšuje při prohnutí listu, teplotních extrémech apod.

Protože většina zásobníků má pevnou vazbu, zatímco počet a druh známek, které obsahují, se mění, bývají sběratelé nuceni čas od času známky v zásobnicích překládat a nově řadit, aby zachovali logickou návaznost. Nelze totiž jednoduše (nemáte-li ovšem kroužkovou mechaniku) vkládat nové listy tam, kam je potřeba. Překládání a pořádání známek v zásobnicích patří bezesporu k filatelistickým radostem. Při větším rozsahu však zabírá neúměrně mnoho času a především výrazně zvyšuje riziko poškození známek při manipulaci s nimi. Nebezpečné je zejména zasunování známek za silně napjaté pásy na okrajích listů, kde snadno můžete poškodit či dokonce zcela utrhout některý zoubek.

Z výše uvedených důvodů je tedy třeba i zásobníky vybírat opatrně. Přednost by měly mít značkové výrobky, u kterých máte záruku kvality listů i pásek (hlavně z hlediska jejich barevné a chemické stálosti) a menší pravděpodobnost prohnutí listů. Takové zásobníky lze s poměrně malým rizikem použít pro levnější známky (především razítkované). Chcete-li však mít jistotu, je třeba známky nejdříve uložit do hawidek (resp. podobných pošetek) a pak teprve zasunout do zásobníku. Tento postup považujeme i z hlediska následné manipulace za nutný u všech vzácnějších známek a obecně jej lze doporučit i u všech svěřích známek, na nichž nám záleží.

Pro běžné použití jsou s drobnými výhodami vhodné např. klasické zásobníky z Brněnských papíren, kterým ale dnes už cenově konkurují i skutečně špičkové zásobníky některých zahraničních firem.

Ani zde samozřejmě neřekli výrobci pomůcek své poslední slovo. Za velice zajímavé a kvalitní řešení považujeme kroužkové zásobníky s plastovými listy, které lze kdykoliv dokoupit. Výhoda tohoto systému spočívá v jeho variabilitě (koupit a postupně kompletovat lze listy s různou šíří pásek), ve výšce pásek, které neslouží jen k částečnému zasunutí známky, ale k jejímu celému bezpečnému zakrytí (tím nahrazují vlastně hawidky), a v použitém chemicky neutrálním a trvanlivém materiálu. Nevýhodou je pochopitelně poměrně vysoká cena takto sestaveného zásobníku. Zájemcům, kteří chtějí získat jasnější představu, doporučujeme k prostudování opět prodejní katalog LINDNER, podobné systémy ovšem dodávají i další firmy.

Zásobníky na celiny a celistvoři

Zatímco u známek si už většina filatelistů nutnost jejich pečlivého uložení v zásobnicích a albech včetně jejich doplňkové ochrany hawidkami uvědomuje a vydává za tuto ochranu (byť se skřípěním zubů) alespoň nějaké peníze, skutečně kvalitní zásobníky na celiny a celistvoři jsou mezi sběrateli stále ještě vzácností. Je to o to nepo-

chopitelnější, že ceny celistvostí bývají mnohonásobně vyšší než ceny samotných známek a že pro svou velikost a různorodost (např. inkousty psané texty, různá razítka, nálepky apod.) jsou také mnohem citlivější na vlivy okolí a vůbec celkově zranitelnější.

Některí sběratelé nelení chránit známku s prodejní hodnotou 20 či 30 korun hawidkou za korunu, ale dopis se stejnou známkou, ale prodejní hodnotou např. 600 až 1000 korun nechávají válet spolu s jinými celistvostmi v zaprášené krabici bez víka. Přitom zde hrozí mnohem vyšší rizika nejen pro jednotlivé celistvosti (prach, plísň, vyblednutí na světle, celkové polámání a ušmudlání, potřhané rohy, možné poškození známky, rekonálepky atd.), ale i rizika vyplývající ze vzájemného dotyku celistvostí. Spory plísně se z jedné celistvosti rozšíří na sousední s překvapivou rychlostí, a i když se nákaza třeba neprojeví hned, nebezpečí přežívá a objeví se při první příležitosti. Běžně se celistvosti mohou navzájem ušpinit či obarvit, ať už je původcem jen prach nebo třeba inkoust, tužka či dokonce inkoustová tužka, skutečný postrach sběratelů. Nebezpečí se může skrývat i v papíru obálky (pozor zvláště na barevné vnitřky obálek) a o tom, jakou "paseku" dokáže na celistvosti udělat zrezavělá spona na papír, by vám mohl dlouho vyprávět každý poštovní historik.

Pokud jsou celistvosti u našich sběratelů vůbec nějak uloženy, najdeme je v různých papírových krabicích nebo v zásobnících na FDC prodávaných před lety. Zásobníky jsou neforemné, těžké, s nevhodně velkými a stále stejnými kapsami, fólie tlusté, zašedlé a z chemického hlediska ne úplně nejdůvodnější.

Ještě horší je skladování celin a dopisnic. Lidé si "levně" nakoupili v relacích 60 - 100 Kč za kus různé fotozásobníky hojně nabízené v supermarketech, papírnictvích a fotopotřebách, do kterých se vejde 50 až 100 fotografií a které také rozměrově většinou vyhovují pro uložení klasických celin. Teď do nich ukládají mnohdy celiny mnohatisícové hodnoty. Domnívají se, že na celou záležitost vyžrali, ale riskují, že za pár let budou mít své exempláře pokryté neodstranitelnými skvrnami. Musíme si uvědomit, že tyto fotozásobníky jsou určeny pro uchovávání zcela jiných materiálů, se zcela jinou hodnotou a po jiný časový úsek. Tomu také odpovídá jejich cena,

provedení i použité materiály. Ne všechny fotozásobníky musí nutně způsobit ve sbírkách katastrofu, ale zvláště u těch nejlevnějších je to velmi pravděpodobné. Změny se neprojeví hned, ale až je budete schopni zaregistrovat, bude příliš pozdě. I když takto zasaženou celistvost okamžitě přemístíte do jiného, už vhodného obalu, bude chemická reakce v papíru či barvách pokračovat a jakost celistvosti bude horší a horší. Ve srovnání s touto hrozbou se jeví výhrady k "měkkým zádům" fotografických zásobníků, které umožňují krabatění celin a celistvostí, či k možným poškozením celistvostí, které mohou vzniknout při obtížném zasunování a vyjímání, jen jako "prkotiny".

Jaké zásobníky na celistvosti tedy doporučit? Zatímco u alb a zásobníků byly naše výrobky pro sběratele běžně dostupné a relativně vhodné, u zásobníků celistvostí bychom jednoznačně preferovali výrobky zahraničních renomovaných firem. Většina z nich nabízí sestavy plastových listů pro různé velikosti celistvostí, a to ve dvou variantách "průhlednosti". První z listů jsou zcela průhledné a celistvost je tedy možno vidět z obou stran. To je mnohdy potřebné a výhodné, ale nepřilíh úspěšné, protože se jich na list vejde pochopitelně méně. Druhý typ listů je průhledný jen z jedné strany ("záda" listu jsou neprůhledná, obvykle šedá nebo černá), ale zato je oboustranný, takže celistvosti lze na list umístit z obou stran (vidět ale je vždy jen jedna strana celistvosti). Listy se ukládají do kroužkových mechanik či papírových desek a lze je tedy snadno kombinovat, vyjmout, doplnit či zaměnit. Cena není nízká, ale také ne závratná. Zásobník na 200 kusů celistvostí formátu A6 (oboustranné, jen z jedné strany průhledné listy) včetně desek pořídíte podle značky výrobce, typu listů a desek od 800 do 2000 Kč, tedy od 4 do 10 Kč na celistvost. Když si uvědomíte, že ceny i relativně běžných celistvostí z přelomu století se pohybují minimálně v relacích desítek, ale spíše stovek korun (a často i výše), není se nad čím rozmyšlet.

O nabízeném sortimentu a cenách si uděláte základní představu opět v prodejním katalogu LINDNER (viz příloha F5/96), zásobníky v obdobném provedení i kvalitě u nás nabízejí také firmy PRINZ, SAFE či SCHAUBEK.

Pokračování příště